

ประชาธิปไตยกับมุสลิมมินดาเนา

โดย ดร.สุริยะ สะนิวา คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศที่ดำเนินการเลือกตั้งอย่างเสรีในระบอบประชาธิปไตย มีความมุ่งหมายที่จะตรวจสอบคำถามที่ว่า “เพราะเหตุใดยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศที่มีระบบการเลือกตั้งแบบเสรีนิยมยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือก” ผู้วิจัยได้สอบถามความเห็นจากผู้นำท้องถิ่นจำนวน 30 ท่าน จากจังหวัดบาซัน มินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์ในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2007 มีการใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่มาจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิที่มาจากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นที่มาจาก การลงนามสำรวจในพื้นที่ ซึ่งดำเนินกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปรคือ “นโยบายของรัฐที่มีการเลือกปฏิบัติ” “การใช้กำลังทหารปราบปรามจากรัฐ” “ความเป็นชาตินิยมที่รุนแรงของกลุ่มชาติพันธุ์” “มีการสนับสนุนจากต่างประเทศ” “กลุ่มชาติพันธุ์มีความเชื่อถือหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติตามหลักศาสนาที่เคร่งครัด” “กลุ่มชาติพันธุ์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ” และ “เป็นยุทธศาสตร์การเมืองยุคโลกาภิวัตน์” และตัวแปรตามคือ “ยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือก” ซึ่งกรอบแนวคิดของบทความนี้ได้ใช้แนวคิดที่เป็นยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์ของ Peter Gowling (1975:190) สิ่งที่ยังค้นพบจากปัจจัย 7 ตัวแปรข้างต้นนั้นมี 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของความรุนแรงในยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย คือนโยบายเลือกปฏิบัติของฝ่ายรัฐ การใช้กำลังทหารปราบปรามจากรัฐ ความเป็นชาตินิยมสูงของกลุ่มชาติพันธุ์ ทัศนคติเปลี่ยนแปลงของกลุ่มชาติพันธุ์ และความเป็นโลกาภิวัตน์ ข้อเสนอแนะของบทความนี้คือ เคารพดินแดน ศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ พัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มต่างๆ สร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ แยกศาลพิจารณาคดีตามกฎหมายอิสลาม สร้างเขตปกครองพิเศษเป็นการเฉพาะ พิจารณาทุกคดีด้วยความเป็นธรรม มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกผู้นำมุสลิมทุกประเภทเข้ากระบวนการแผนพัฒนา และเปิดช่องทางการสื่อสารให้เกิดขึ้นระหว่างชาวมุสลิมกับรัฐบาลในระดับสูง ส่วนอีกสองปัจจัยที่เหลือนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การเลือกตั้ง ประชาธิปไตย ชุมชนมุสลิม ชนกลุ่มน้อย และ ชาวโมโร

Democratization and the Mindanao Muslims

ABSTRACT

This paper is about the ethnic movements in the free election-vote system countries. It is aimed to examine “why the ethnic strategies still remained their activities in radicalism within the free election-vote system countries. It has interviewed totaling 30 local leaders from Basilan province, Mindanao. The secondary data were obtained from documents and the primary from interviews during the field work in May 2007. The paper is processed in a form of qualitative. It provided 7 independent factors: “discrimination,” “military operation,” “ethnic nationalism,” “foreign support,” “believe in religion,” “attitude change,” and “globalization” and the dependent factor is “remained in radicalism.” The conceptual frame work used in this paper was following the ethnic movement strategies as put forward by Peter Gowling (1975:190). It has found the radicalization in ethnic minority groups is concerned with discrimination of government policies, military operation, ethnic nationalism, ethnic attitude change, and globalization of communications. It is clearly seen that one of the choices to control the Muslims, the government should respect ethnic lands, ethnic religions, ethnic cultures, and ethnic histories. The government should also develop an atmosphere of good relations among the groups and improve the economy, separate the religious courts following *shariah* laws, build autonomism in the ethnic areas, perform justice, and improve the processes of economy, socialization and education continually. Furthermore, the government should also recruit Muslim leaders into any of the government cooperation process and open such effective channels of communications between the ethnic Muslims and the government at the highest level. Regarding the other two factors used in this paper, they were not concerned with the radicalization.

Key words: election, democracy, Muslim community, ethnic minority, Moro

ประชาธิปไตยกับมุสลิมมินดาเนา

บทความเรื่อง “ประชาธิปไตยกับมุสลิมมินดาเนา” เป็นบทความวิจัยทางวิชาการ มีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามที่ว่า “เพราะเหตุใดยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศที่มีระบบการเลือกตั้งแบบเสรีนิยมยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือก”

ก่อนอื่น เราลองมาดูว่า Mindanao (มินดาเนา) นั้นอยู่ตรงไหน มีพื้นที่กี่ตารางกิโลเมตร และอยู่ติดกับอะไรบ้าง

มินดาเนา มีพื้นที่ทั้งหมด 94,630 ตารางกิโลเมตร เป็นเกาะที่มีผู้คนอาศัยมากเป็นอันดับแปดของโลก และใหญ่กว่าประเทศต่างๆ ถึง 125 ประเทศของโลกนี้ ทั้งนี้จะรวมถึง the Netherlands, Austria, Portugal, Czech Republic, Hungary, Taiwan and Ireland จะล้อมรอบด้วยทะเลต่างๆ อย่างเช่น ทะเล Sulu ทางตะวันตก ทะเล the Philippine Sea ทางตะวันออก และทะเล the Celebes Sea ทางตอนใต้

กลุ่มเกาะมินดาเนา จะแบ่งออกเป็น 6 ภาค ซึ่งจะแบ่งออกเป็นจังหวัดต่างๆ เป็น 25 จังหวัด และเมืองพานิชย์ของเกาะนี้ คือ Davao City

มินดาเนา สามารถคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของตนเองคือ โมโร ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชาวมุสลิมฟิลิปปินส์ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 เป็นช่วงก่อนที่สเปนจะเข้ามาครอบครอง the Philippines ในปี ค.ศ. 1565 ตามประวัติแล้วนักบุญอาหรับเข้าไปถึงเขต Tawi-Tawi ในปี ค.ศ. 1380 และชาวพื้นเมืองเริ่มหันมานับถือศาสนาอิสลาม ต่อมาในปี 1457 สุลต่านแห่ง Sulu ได้ก่อตั้งรัฐสุลต่านแห่ง Maguindanao และ Buayan ในช่วงนั้น Philippines ทั้งหมดตกเป็นของสเปน แต่บริเวณแห่งนี้ยังเป็นรัฐอิสระและทำการต่อสู้กับสเปนตลอดมา จนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 19 ที่สเปนเริ่มเข้าไปปกครอง Mindanao อย่างหลวมๆ โดยเข้าไปตั้งฐานทัพและนำชาวสเปนไปปรกาศที่เขต Zamboanga และ Cotabato ในที่สุด Mindanao ก็ถูกทอดทิ้งหลังจากที่สเปนพ่ายสงครามแก่สหรัฐ

ในปี 1942 ช่วงแรกของสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นส่งทหารเข้าไปครอบครองมินดาเนาและ ปี 1945 ต่อมา สหรัฐ และกองทัพฟิลิปปินส์ส่งทหารเข้าไปด้วยความช่วยเหลือของนักรบท้องถิ่นชาวโมโร จนในที่สุดได้รับชัยชนะต่อกองทัพญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้

ปัจจุบันนี้ มินดาเนาอยู่สองส่วน คือ ก) ส่วนที่เป็นเขตปกครองตนเอง ที่เรียกว่า ARMM (Autonomous Region of Muslim Mindanao) ซึ่งอยู่ภายใต้ปกครองแบบปกครองตนเองของรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งประกอบไปด้วย 6 จังหวัดคือ 1) Basilan 2) Lanao del Sur 3) Maguindanao 4) Sulu 5)

Tawi-Tawi และ 6) Shariff Kabunsuan ซึ่งทุกๆ 3 ปี จะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัด และของ ARMM ของ เทศบาล และ Congressman ซึ่งผู้ได้รับเลือกตั้งจะอยู่ได้ไม่เกินสองเทอม และ ส่วน ข) คือส่วนภูมิภาคของรัฐบาลฟิลิปปินส์ในส่วนของที่เหลือจากเขต ARMM คือ 19 จังหวัด

ก่อนที่จะมีการอภิปรายเรื่องนี้ต่อไป เรานำเข้าสู่ความเข้าใจถึงประเด็นสำคัญของคำว่า “การเลือกตั้ง” “ประชาธิปไตย” “ชุมชนมุสลิม” และ “ชนกลุ่มน้อย” มาพอสังเขปขึ้นก่อน

ขอเริ่มต้นด้วยประเด็นของการเลือกตั้งกันก่อน อะไรคือการเลือกตั้ง ความหมายของการเลือกตั้งนั้น เราอาจตอบได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้ตอบของแต่ละท่าน แต่ในที่นี้เราหมายถึง กระบวนการสร้างเพื่อให้เกิดการตัดสินใจ ซึ่งประชากรจะเลือกปัจเจกชนเพื่อให้ดูแลองค์กรที่เป็นทางการ การเลือกตั้งจึงเป็นกลไกที่ระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่บรรจุลงในสภานิติบัญญัติ (legislature) บางครั้ง บรรจุอยู่ในกลไกการบริหาร (executive) และระบบการพิจารณาคดีความ (judiciary) ซึ่งจะรวมไปถึงการดำเนินงานส่วนภูมิภาค (regional) และการปกครองท้องถิ่น (local government) นอกจากนี้ การเลือกตั้งยังมีให้ใช้อย่างกว้างขวางในองค์กรที่เป็นภาคเอกชนและภาคธุรกิจต่างๆ จากหน่วยเล็กๆ อย่างเช่น สโมสรไปจนถึงสมาคมและบริษัทใหญ่โต ที่มีอำนาจในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ท่าน Montesquieu กล่าวถึงการเลือกตั้งใน Book II บทที่ 2 ของเรื่อง “The Spirit of Laws” ว่า ไม่ว่าจะเป็นสาธารณรัฐหรือประชาธิปไตยก็ตาม ผู้ที่ลงคะแนนเสียง จะมีตัวเลือกระหว่างการเลือกผู้ปกครองของประเทศ (rulers of the country) พร้อมๆ กับการเป็นพลเมืองที่อยู่ภายใต้ อำนาจของรัฐบาล (subjects of the government) กิจกรรมการเลือกตั้งนั้น เป็นความสามารถทางร่างกายหรือจิตใจเกี่ยวกับอำนาจ(หรือการปกครอง) สูงสุด ซึ่งประชาชนจะแสดงออกถึงความเป็น “เจ้าของ” (master) ในการคัดเลือกรัฐบาลของพวกเขาซึ่งเป็น “ผู้รับใช้” (servants) พฤติกรรมที่มีคุณสมบัติพิเศษของประชาธิปไตยและสาธารณรัฐเหล่านี้ถือเป็นการรับรองว่า ความชอบธรรมที่เป็นบ่อเกิดแห่งอำนาจเท่านั้นที่ปกครองประชาชน ดังสโลแกนที่ว่า “ของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” จะเป็นที่อนุญาตของผู้ถูกปกครอง (consent of the governed) จากฝ่ายประชาชนด้วยตัวของประชาชนเอง ฉะนั้น การยอมรับที่เป็นสากลเกี่ยวกับการเลือกตั้งเปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับการคัดเลือกผู้แทนในยุคประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับการปฏิบัติในต้นแบบเดิมของประชาธิปไตย (democratic archetype) ของยุคเอเธนส์โบราณ (ancient Athens) ซึ่งการเลือกตั้งในยุคนั้นจะพิจารณาโดยสถาบันของกลุ่มคนชั้นปกครอง (oligarchic institution) และสำนักงานทางการเมืองส่วนมากจะใช้การแบ่งแยกชนชั้นหรือเชื้อชาติ (sortition) บางครั้งจะเรียกการเลือกตั้งว่า การจัดแบ่ง (allotment) ซึ่งผู้ดูแลสำนักงานจะถูกเลือกโดยกลุ่มคน (by lot) ฉะนั้น จึงได้เกิดการปฏิรูปการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ขึ้นมา (electoral reform) เพื่อเป็นการอธิบายถึงกระบวนการที่มีการแนะนำระบบการเลือกตั้งที่ยุติธรรม

ซึ่งมีการปรับปรุงความยุติธรรมให้ดีขึ้นหรือเป็นผลมากขึ้น จนทำให้ปัจจุบันมีวิชาอีกสาขาหนึ่งที่เรียกว่า Psephology ที่ศึกษาถึงผลลัพธ์และสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนายผลต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สรุปแล้วกิจกรรมการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ ความเสมอภาค เคารพคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และดำเนินด้วยความยุติธรรมอยู่ในตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองกับสังคมที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม เพราะนั่นคือ หัวใจของประชาธิปไตย

คราวนี้เรากลับมามองถึงทฤษฎีบางอย่างที่ถือเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีการกล่าวว่า จะไม่มีการหยุดนิ่งตายตัว (not static) คือจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่หากระบบการเมืองของรัฐบาลดำเนินนโยบายโดยไม่มีการยืดหยุ่นหรือกีดกันเสรีภาพ (without liberalization) โอกาสที่จะเกิดลัทธิความรุนแรง (radicalism) จากบรรดาชนกลุ่มน้อยนั้นจะมีมากกว่าระบบการเมืองที่ดำเนินนโยบายแบบเสรีนิยม (liberalizing tendencies) เพราะความเป็นประชาธิปไตยนั้นเป็นผลที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองแบบเผด็จการ หรือแบบเผด็จการครั้งหนึ่งมาก่อนแล้ว ไปเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

ปัญหาของชนกลุ่มน้อยในประเทศที่ดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตยตามความเห็นจากนักวิจัยนั้น มีการสรุปออกเป็นหลายแนวทางอย่าง ซึ่งพอจะยกตัวอย่าง อย่างเช่น ก) ชื่นกิบาล (1975:184) ศึกษาเกี่ยวกับการกลืนชาติของชนกลุ่มน้อยจากชนกลุ่มใหญ่ โดยสรุปออกมาว่า การกลืนวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อยนั้น เป็นสิ่งที่ยากเย็นเพราะจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจจากชนกลุ่มน้อย ข) ท่านคูลยเกษม (1981:212) ศึกษาถึงระบบการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในสังคมชนกลุ่มน้อย ซึ่งท่านสรุปไว้ว่า ความซื่อสัตย์อย่างเดียวจะไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อย สิ่งที่ท่านเสนอที่รัฐต้องกระทำคือ ระบบผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้ง โดยให้เหตุผลว่าระบบการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมจะสอดคล้องกับหลักการศาสนาของชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ ค) ท่านอนุรักษ (1984:468) ศึกษาถึงการแก้ไขปัญหาในสังคมชนกลุ่มน้อย โดยท่านสรุปออกมาว่า ฝ่ายรัฐยังไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังในการแก้ไขปัญหาท่านได้โต้แย้งว่า สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อยคือ นโยบายแบ่งแยกแล้วปกครอง นโยบายการสร้างชาติ นโยบายบังคับให้รับอัตลักษณ์ของชนกลุ่มใหญ่ และนโยบายที่สร้างความอ่อนแอต่อการนับถือศาสนาของชนกลุ่มน้อย ง) ท่านสุรินทร์ พิศสุวรรณ (1985) ศึกษาถึงอิสลามและชาตินิยมมลายู ท่านโต้แย้งว่า การทำลายระบบปอเนาะซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของชนกลุ่มน้อยจะทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยในลักษณะที่รุนแรง จ) ท่าน Winzeler (1985:83-4) ศึกษาถึงการให้สิทธิที่

ไม่เท่าเทียมกันทางด้านเชื้อชาติในประเทศมาเลเซีย ท่านได้สรุปออกมาว่า การกีดกันระหว่างเชื้อชาติ เป็นสิ่งอันตราย ท่านเปรียบเทียบการกีดกันดังกล่าวเสมือนระเบิดเวลาที่พร้อมจะปะทุขึ้นไม่วันใดก็วันหนึ่ง ในอนาคต ฉ) ท่าน Suwannathat-Pian (1988) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับชาวมลายู ท่านได้สรุปออกมาว่า ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นนั้น มาจากชาวบริติชผู้ล่าอาณานิคมที่กระทำสัญญา แบ่งแยกอาณาเขตออกจากกัน จนเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตแตกต่างกันออกไป ช) ท่าน Che Man (1991) ศึกษาถึงการขอแยกตัวของดินแดนชาวมลายูมุสลิมในมินดาเนาและในรัฐปัตตานี โดยมีการสรุป ออกมาว่า ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสองชุมชนดังกล่าวนี้ มาจากการทำลายระบบการเมืองการ ปกครองเดิมของชนกลุ่มน้อย ซ) ท่าน Fianza, Myrthena (1996) ได้ศึกษาถึงความขัดแย้งระหว่างชาว มุสลิมโมโรกับชาวคริสเตียนผู้อพยพในมินดาเนา โดยท่านสรุปออกมาว่า ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น นั้น มาจากการที่ชาวคริสเตียนซึ่งเป็นผู้อพยพเข้าไปยึดครองที่ดินไปจากชาวมลายูอย่างไม่เป็นธรรม ฉ) ท่าน Syed Serajul Islam (2005) ศึกษาถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยท่านได้สรุปปัญหาที่ทำให้เกิดความรุนแรงว่า เกิดจากการทำลายล้างด้านภาษาพูดและภาษาเขียน ของชนกลุ่มน้อยด้วยน้ำมือของชนกลุ่มใหญ่ ที่มีอำนาจเหนือกว่า

สรุปแล้ว บทความนี้มีความแตกต่างออกไปจากงานวรรณกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เพราะ บทความนี้ มีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย ในประเทศที่มีระบบการเลือกตั้งแบบเสรีนิยมหรือประชาธิปไตยยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรม ทางเลือก

ประชาธิปไตยในที่นี้ หมายถึงพฤติกรรมของการคัดเลือกผู้นำ และอำนาจของผู้นำนั้นสามารถ ตรวจสอบและยับยั้งได้ เพราะในระบอบประชาธิปไตยนั้น บทบาทของประชาชนจะผลักดันให้เกิด การจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมา ฉะนั้น วิถีทางของระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นการจัดการทางสถาบันเพื่อให้ถึง ระดับของการตัดสินใจทางการเมืองในสิ่งที่ปัจเจกชนได้รับอำนาจในการตัดสินใจผ่านตัวกลางที่เป็น การแข่งขัน โดยมีคู่แข่งเพื่อให้ประชาชนเลือก (Schumpeter, 1952: 269)

การสร้างประชาธิปไตยในแต่ละรัฐนั้น ถือว่ารัฐบาลเป็นผู้ช่วยลดปัญหาความเคลื่อนไหวที่ รุนแรงของชนกลุ่มน้อยลงได้ เพราะวาระบอบการเมืองแบบเผด็จการ (authoritarianism) เท่านั้นที่ ก่อให้เกิดลัทธิความรุนแรง (radicalism) ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ท่าน Charles E. Lindblom (อ้างใน Etzioni-Halevy, 1973:494) กล่าวว่า “นโยบายที่สมเหตุสมผล (rational) ที่ผ่านการปรับตัวอย่างที่มีการปฏิบัติ ในประเทศตะวันตกนั้น เป็นระบบที่จะเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยสู่ทางเดินสายกลาง (moderation)” ฉะนั้น นโยบายที่เดินตามแบบประชาธิปไตยอย่างสมเหตุสมผลเท่านั้น ที่ท่าน Lindblom เชื่อว่า จะสามารถเปลี่ยนยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยสู่ทางเดินสายกลางได้

ชุมชนที่เห็นการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐคือ ชุมชนกลุ่มผิวสีในประเทศอัฟริกาใต้หลังที่มีการประกาศนโยบายกีดกันผิว (apartheid policy) ชาวควิเบคในแคนาดาหลังจากที่มีการเจรจาและอนุญาตให้ชาวควิเบคเป็นเขตปกครองพิเศษโดยใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการควบคู่กับภาษาอังกฤษ และชาวอาเจะห์ในอินโดนีเซียหลังจากที่มีการเจรจาไกล่เกลี่ย จนรัฐบาลอินโดนีเซียประกาศให้พรรคอาเจะห์แต่เดิมเป็นพรรคที่ผิดกฎหมายกลับมาเป็นพรรคการเมืองที่ถูกกฎหมาย

สรุปแล้ว นโยบายของรัฐบาลเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการเล่นบทบาทเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยในทิศทางที่สู่ทางเดินสายกลางหรือไม่ก็สู่ความรุนแรง

ในวิชาสังคมวิทยานั้น ท่าน Loius Wirth ได้ให้คำนิยามของชนกลุ่มน้อยว่า เป็นกลุ่มของคนที่มาารวมตัวกัน แต่เนื่องจากกลุ่มคนมีความแตกต่างกันทางด้านสรีระ หรือไม่ก็แตกต่างกันทางพฤติกรรมด้านวัฒนธรรม ทำให้ต้องแยกออกไปจากสังคมกลุ่มใหญ่ มีความเป็นอยู่ในสังคมอย่างแปลกใหม่ หรือแตกต่างกัน และยังได้รับการดูแลที่แตกต่างจากชุมชนชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ ซึ่งชนกลุ่มน้อยจะมองตนเองอยู่เสมอว่า เป็นกลุ่มชนที่ได้รับการปรนนิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันจากพฤติกรรมที่มีการเลือกปฏิบัติจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่กว่าและมีอำนาจเหนือกว่า (อ้างใน Linton, 1945:34)

ที่จริงแล้ว กลุ่มชาติพันธุ์นั้นได้เกิดขึ้นมาอยู่ก่อนนานแล้ว และเกิดขึ้นใหม่เป็นระยะๆ ในยุคที่แตกต่างกันไป โดยเริ่มตั้งแต่เมื่อพันปีก่อนคริสตศักราช และยังคงเป็นแบบอย่างทางวัฒนธรรมในสังคม (socio-cultural model) ขององค์กรมนุษย์และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันตราบจนถึงปัจจุบัน (Smith, 1987:32; Krieger, 2001:266) ดังนั้น คำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” อาจนิยามเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “a self-perceived group of people who hold in common a set of traditions not shared by the others with whom they are in contact” คือ กลุ่มคนที่มองตนเองหรือรู้สึกว่ตนเองมีวิถีปฏิบัติด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมกับวิถีปฏิบัติด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มอื่นในสังคมได้นั้นเอง (De Vos & Romanucci-Ross, 1975:9)

ชนกลุ่มน้อยคืออะไร อันที่จริงคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า ชนกลุ่มน้อยหมายถึงชุมชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ใดๆ ที่มีปริมาณน้อยกว่าหากเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ที่มีปริมาณในจำนวนที่มากกว่าในสังคม และ(ชนกลุ่มน้อย)จะมีความแตกต่างที่มีลักษณะคือทางด้านวัฒนธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างไปจากชนกลุ่มใหญ่

ในงานวิจัยนี้ ผู้เขียนไม่ได้หมายถึงชนกลุ่มน้อยทางด้านปริมาณ เพราะทางรัฐศาสตร์ คำว่า “ชนกลุ่มน้อย” ไม่ได้หมายถึงกลุ่มชนที่มีปริมาณน้อยกว่า เพราะสิ่งที่ประจักษ์อยู่อย่างชัดเจนก็คือ กลุ่ม

ชนผิวสีชาวแอฟริกาใต้ ซึ่งหากเทียบตามปริมาณแล้ว ประเทศแอฟริกาใต้มีชาวผิวขาวประมาณร้อยละ 10 แต่กลุ่มชนผิวสีที่มีจำนวนถึงร้อยละ 90 ก็ยังถือว่าชาวผิวสีในแอฟริกาใต้นั้น เป็นชนกลุ่มน้อยเมื่อครั้งสมัยที่ประเทศแอฟริกาใต้ดำเนินนโยบายกีดกันผิว (apartheid policy) ทั้งนี้ ชาวผิวขาวเป็นผู้ที่ถืออำนาจใหญ่ในการบริหารการปกครองของประเทศนั่นเอง จึงถือชาวผิวขาวว่าเป็น “ชนกลุ่มใหญ่” ชนผิวสีกลายเป็น “ชนกลุ่มน้อย” ทั้งนี้เนื่องจากชาวผิวสีมีความด้อยในอำนาจการบริหารการปกครองนั่นเอง ซึ่งพอจะเห็นว่า สิ่งที่วัดความเป็นชนกลุ่มน้อย-กลุ่มใหญ่นั้น จะนับจากการถืออำนาจทางการเมืองการปกครอง ไม่ใช่วัดที่ปริมาณของกลุ่มชน ฉะนั้น ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงแม้ว่า จะมีจำนวนมากในพื้นที่หากเทียบกับอัตราส่วนตามปริมาณ แต่อำนาจทางการเมืองการปกครองไม่ได้ตกอยู่ในมือของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู แต่จะตกอยู่ในมือของชาวไทยพุทธเชื้อสายสยาม ฉะนั้น ชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่แห่งนี้ก็คือ ชาวไทยพุทธเชื้อสายสยามนั่นเอง

คำถามจึงมีขึ้นว่า ชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในโลกนี้นั้นมีการเรียกร้องสิทธิอะไรบ้าง

เกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิของชนกลุ่มน้อยนั้น จากวิทยานิพนธ์ที่ชื่อ “De-radicalization of Minority Dissent” ที่เขียนโดย Wan Mahmood, S.S (1998:7) พบว่ามีการแบ่งออกระดับการเรียกร้องสิทธิของชนกลุ่มน้อยออกเป็นสี่ระดับด้วยกันคือ 1) สิทธิความเท่าเทียมกัน 2) สิทธิการพัฒนา 3) สิทธิการร่วมกำหนดนโยบายการบริหารร่วมกับชนกลุ่มใหญ่ และ 4) สิทธิการมีอำนาจในการปกครองพิเศษ

1) สิทธิความเท่าเทียมกัน แบ่งออกเป็น ก) สิทธิเท่าเทียมกันทางการเมือง และ ข) สิทธิเท่าเทียมกันทางค่าจ้างแรงงาน

ก) สิทธิเท่าเทียมกันทางการเมือง ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ชาวผิวสีในประเทศแอฟริกาใต้ในสมัยที่รัฐบาลมีการประกาศใช้นโยบาย Apartheid Policy ซึ่งไม่อนุญาตให้ชาวผิวสีเข้าร่วมในระบบการเมืองของชาวผิวขาว และประเด็นนี้ก็กลายเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวชนกลุ่มน้อยชาวผิวสีเป็นความรุนแรงภายในประเทศ (Degenhardt, 1983:229) ซึ่งหนึ่งในข้อเรียกร้องหลักในกฎบัตรสภาแห่งชาติแอฟริกา (African National Congress) ของชาวผิวสีในขณะนั้นคือ ความเท่าเทียมกันในการลงคะแนนเสียงภายในระบบนั่นเอง (Ibid.)

ข) สิทธิเท่าเทียมกันด้านค่าจ้างแรงงาน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ ชาวพื้นเมือง Aborigines ในออสเตรเลีย และชาว American Indians ในอเมริกา ซึ่งพวกเขาได้หันเหการดำเนินชีวิตของตนจากการล่าสัตว์ไปเป็นการทำงานในอุตสาหกรรมเกษตรของชาวผิวขาวที่เป็นผู้ล่าอาณานิคม (colonial settlers) (Rowley, 1971; Waddel and Watson, 1971:402) อย่างไรก็ตาม ค่าจ้างที่ได้รับนั้นต่ำมากจนเกินกว่าที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเมืองได้ และเนื่องจากนโยบายจำกัดพื้นที่ของชาวผู้ล่าอาณานิคม

นิคมที่ควบคุมพวกเขาตัวเอง ทำให้ไม่สามารถกลับไปดำเนินชีวิตตามแบบฉบับเดิมของพวกเขา คือ การล่าสัตว์ได้ จนก่อให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ในสเปนในปี ค.ศ. 1995 ดังนี้ เป็นต้น

2) สิทธิการพัฒนา ความรุนแรงจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ขาดการพัฒนา (Huntington, 1968:39) ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ การประท้วงครั้งใหญ่ในสหรัฐอเมริกาที่นำโดยท่าน Dr. Martin Luther King, Jr. ใน ทศวรรษ ค.ศ. 1960 เรียกร้องสิทธิให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษา พร้อมกับปรับปรุงกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมทั้งหลาย ที่ทำให้พวกเขามีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น (Dye, 1975:320)

3) สิทธิการร่วมกำหนดนโยบายการบริหารร่วมกับชนกลุ่มใหญ่ กลุ่มที่เรียกร้องสิทธิการเข้าร่วมกำหนดนโยบายนั้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชนที่มีความเจริญ มีการจัดตั้งสมาคม กลุ่มผลประโยชน์เพื่อสนับสนุนนักการเมืองของฝ่ายรัฐบาล หรือจัดตั้งพรรคการเมืองเข้าร่วมพรรครัฐบาล ทั้งนี้คำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก ที่เห็นได้ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มีชาวจีนในมาเลเซีย และชนกลุ่มน้อยในประเทศกัวนา

4) สิทธิการมีอำนาจในการปกครองเขตพิเศษ ส่วนใหญ่ชนกลุ่มน้อยที่เรียกร้องสิทธิการมีอำนาจในการปกครองเขตพิเศษนั้น จะเป็นประเภทชนกลุ่มน้อยที่มีความผูกพันอยู่กับภูมิศาสตร์ มีความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมที่เคร่งครัด และมักจะถูกครอบงำจากชนกลุ่มใหญ่อยู่บ่อยครั้งจนเป็นปัญหาทางการเมืองขึ้น ชนกลุ่มน้อยประเภทนี้มีความหวงแหนความเป็นอัตลักษณ์ของตนสูง ทำให้มีการเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองบางส่วนหรือบางที่อาจเรียกร้องสิทธิในการแยกตัวไปเลย ชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ได้แก่ ชาวกะเหรี่ยงในพม่า แคชเมียร์ในอินเดีย ชาวอาจะห์ในอินโดนีเซีย ชาวบัสก์ในสเปน ชาวควิเบอว์ในแคนาดา ชาวโมโรในเชื้อสายมลายูมินดาเนาในฟิลิปปินส์ และชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเทศไทย (Degenhardt, 1983:81, 91-95, 99-101, 153-154, 469-476 และ 508-509)

สิ่งที่ท่าน Peter Gowling (1975: 190) เตือนไว้สำหรับทุกรัฐบาลในโลกนี้ที่ปกครองชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมคือ “ต้องการพินแดน ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ของกลุ่มชาติพันธุ์พัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มต่างๆ สร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ แยกศาลพิจารณาคดีตามกฎหมายอิสลาม สร้างเขตปกครองพิเศษเป็นการเฉพาะ พิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม ต้องมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง คัดเลือกผู้นำมุสลิมทุกประเภทเข้ากระบวนการแผนพัฒนา และเปิดช่องทางการสื่อสารให้เกิดขึ้นระหว่างชาวมุสลิมกับรัฐบาลในระดับสูง”

คราวนี้เราหันมาพิจารณาดูว่า ชุมชนมุสลิมมีความเชื่ออย่างไร คำว่ามุสลิมนั้น ความหมายเดิม

ก็คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั่นเอง ปัญหาจึงมีตามมาคือ ศาสนาอิสลามสอนให้ยึดถืออะไรเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต คำตอบก็คือ อัล-กุรอานและอัล-หะดีษเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเชื่อว่า อัล-กุรอานเป็นธรรมนูญแห่งการดำเนินชีวิต และอัล-หะดีษเป็นแบบอย่างที่ท่านศาสดามูฮัมมัด (ศอลฯ) ปฏิบัติเพื่อให้ชาวมุสลิมปฏิบัติแบบอย่างพิธีกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับพระประสงค์ของอัลลอฮ์ (ซุบฮ์ฯ) สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ การบูชาพระเจ้าองค์เดียวโดยตรงจะไม่มีตัวสื่อกลางอย่างเช่นศาสนาอื่นๆ มีการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าย่างไม่มีข้อกังขา ปฏิบัติภารกิจของศาสนาบนพื้นฐานที่ยึดมั่นการศรัทธา และสร้างชีวิตอย่างเคร่งครัดด้วยความยึดมั่นถึงผลบุญที่จะได้รับตามที่อัลลอฮ์ (ซุบฮ์ฯ) ทรงสัญญาไว้ถึงการตอบแทนในวันโลกหน้า พิธีกรรมทางศาสนาจะแยกออกจากศาสนิกอื่นอย่างเด็ดขาด ฉะนั้น ชาวมุสลิมทุกคน จะต้องพยายามศึกษาหาข้อเท็จจริงในหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติจากอัล-กุรอานและอัล-หะดีษ หรือรู้หรือฟังสิ่งซึ่งเป็นศาสนบัญญัตินำขึ้นมาปฏิบัติอย่างจริงจังในชีวิตประจำวัน จึงเกิดการแต่งกายที่ปกปิดมิดชิดผุดผวยไปจากสังคมอื่นๆ การรับประทานอาหารเฉพาะส่วนที่เป็นของหะลาล (ที่อนุมัติ) การแต่งงานกับผู้ที่เป็นมุสลิมด้วยกัน หากเกิดความรักกับคนต่างศาสนิก ก็จะต้องมีการอบรมและศึกษาเข้าใจและยอมรับในหลักการของอิสลามก่อนจึงจะดำเนินการแต่งงานด้วยกันได้ ที่สำคัญที่สุดในศาสนาอิสลามนั้น มีหลักการเศรษฐกิจแบบอิสลาม หลักการปกครองแบบอิสลาม หลักการกฎหมายแบบอิสลาม และหลักการสังคมแบบอิสลาม ที่นอกเหนือไปจากหลักการพิธีกรรมต่างๆ ของอิสลาม การดำเนินชีวิตต้องเป็นไปตามระบอบของอิสลาม ลักษณะอย่างนี้ จึงเกิดการกระทบกระทั่งในสังคมการเมืองปัจจุบัน ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ หลักการใช้กฎหมายอิสลาม (shari-ah Law) ซึ่งตราบไคที่มุสลิมไม่สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนบัญญัติก็คือว่า ยังอยู่ในสถานะที่ไม่พ้นจากบาปที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติภารกิจนั้นเพื่อความจงรักภักดีต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้ายองค์เดียว (อัลลอฮ์) ซึ่งจากตรงจุดนี้เอง ชาวมุสลิมจึงถูกประณามจากผู้ที่ไม่เข้าใจอิสลามว่าเป็นพวกลัทธิหัวรุนแรง (fundamentalism) ทั้ๆ ที่ตลอดประวัติศาสตร์ในวัฏจักรของความสำเร็จนั้นอิสลามได้พิสูจน์ให้เห็นถึงอารยธรรมที่ให้ชีวิตใหม่ของตนเอง และสามารถเข้ากับตัวแปรต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ได้ ปรับตัวเข้ากับการพัฒนาต่างๆ ในสังคมทั้งหลาย และเปิดโอกาสให้กับอารยธรรมทั้งหลายของมนุษย์ที่มีอยู่บนโลก เพราะแท้จริงนั้น ชาวมุสลิมเป็นผู้สร้างอารยธรรมอิสลาม ซึ่งเต็มไปด้วยหลักคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่เน้นถึงความมั่นคงและมีชื่อเสียงที่ปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง อารยธรรมอิสลามนั้นสามารถเป็นกระจุกส่งเงาถึงสถานการณ์ของมุสลิมในโลก เพราะพวกเขาคือผู้ก่อตั้งและผู้ปกป้องอารยธรรมอิสลามบนโลกนี้ ซึ่งในหัวใจของชาวมุสลิมทุกคนตระหนักดีว่า การสร้างความเข้มแข็งนั้นเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องแสดงออกถึงการจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮ์ฯ) หากพวกเขาเพเลียงพลังมากขึ้นเท่าไร นั่นหมายถึงอารยธรรมของพวกเขาจะตกต่ำลงมากขึ้นเท่านั้น

สรุปแล้ว ความบริสุทธิ์ใจจากฝ่ายรัฐที่จะศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในหลักการของอิสลามอย่างแท้จริงเพื่อประโยชน์ของการวางนโยบายในการปกครองบ้านเมืองที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย การปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้เกิดการยึดหยุ่นในเขตที่มีชาวมุสลิม ชาวคริสต์ ชาวพุทธ ชาวจีน และชาวฮินดู รวมไปถึงชาวพื้นเมืองต่างๆ อย่างเช่นชาวเขา ชาวเลอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย หากผู้ปกครองประเทศมีความคิดที่จะพัฒนาพวกเขาตามหลักความเชื่อและตามหลักวัฒนธรรมของพวกเขาได้ ก็จะถือเป็นความภาคภูมิใจของประเทศชาติอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ถ้าหากมองดูกฎหมายรัฐธรรมนูญไทยปี 2540 และ 2550 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 282 ภายใต้บังคับมาตรา ๑ "รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น"

การสร้างความเป็นรัฐอิสลามและการก่อตั้งสุลต่านมุสลิมในมินดาเนาและรัฐปัตตานีในอดีตนั้น สามารถมองเห็นถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในภูมิภาคนี้โดยลำดับ ทำให้เกิดความสำนึกใหม่ของความเป็นอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างจากออกไปจากชุมชนกลุ่มใหญ่ที่ไม่ใช่มุสลิม สิ่งนี้คือรากฐานของชาวโมโรและชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเคลื่อนไหวต่อต้านชนกลุ่มใหญ่ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างออกไปจากตน และต่อมาจึงเกิดการดิ้นรนเพื่อขอแยกตัวออกจากการปกครองของฟิลิปปินส์และการปกครองของไทย อย่างไรก็ตาม สองภูมิภาคนี้มีความแตกต่างกันบางส่วน คือ ขณะที่มินดาเนาประกอบไปด้วยกลุ่มต่างๆ มากมายเป็นวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยๆ และมีสุลต่านของกลุ่มต่างๆ เป็นของตนเอง ทางบริเวณสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "Patani" นั้นมีเพียงรัฐสุลต่านรัฐเดียวและมีกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มเดียว ซึ่งสิ่งนี้ในบางครั้งสามารถอธิบายได้ว่าความเป็นจริงนั้น การขยายตัวของอิสลามในมินดาเนาถูกจำกัดโดยการกวาดล้างของผู้ล่าอาณานิคมชาวสเปน ทำให้ไม่สามารถที่จะพัฒนาขึ้นได้จนถึงขีดสูงสุดเพื่อให้เกิดการรวมตัวกลุ่มชาติพันธุ์โมโรย่อยๆ ทั้งหลายภายในมินดาเนาขึ้นได้ และจากการที่มีความแตกต่างออกเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ นั้นเอง จึงทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านภายในชาวโมโรแตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจโต้แย้งได้ว่า การแบ่งออกเป็นก๊กต่างๆ นั้นเป็นบ่อเกิดแห่งความอ่อนแอพร้อมๆ กันไปกับความแข็งแกร่ง บางทีพวกโมโรอาจมีความสามารถสูงที่ต่อต้านการกวาดล้างของสเปนมากกว่าสามศตวรรษได้ เพราะพวกเขาไม่ได้รวมตัวกันอยู่ภายใต้กลุ่มเดียวกัน ในทางกลับกัน สุลต่านของรัฐปัตตานี ถึงแม้ว่าไม่มีการแบ่งแยกกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ก็ได้รับความพ่ายแพ้ระหว่างการต่อต้านต่ออาณาจักรสยาม

ในประเทศไทยก็มีชนกลุ่มน้อยเชื้อสายมลายู ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มใหญ่ในประเทศ เมื่อกล่าวถึง ชนเชื้อสายมลายู สิ่งที่น่าสังเกตคือ รัฐธรรมนูญไทยหลังจากที่ให้มีเปลี่ยนแปลงจาก

ประเทศสยามไปเป็นประเทศไทยตั้งแต่สมัยของท่านจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นต้นมา ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่แต่เดิมตามทะเบียนบ้านคือ “เชื้อชาติมลายู-สัญชาติสยาม” ได้กลายมาเป็น “เชื้อชาติไทย-สัญชาติไทย” คือหมายความว่าประเทศไทยจะไม่มีชนกลุ่มน้อยอีกแล้วหากจะยึดถือตามใบทะเบียนบ้าน เพราะจะไม่มีคนไทยมุสลิมที่เป็นเชื้อสายมลายูตามใบทะเบียนบ้านอีกแล้ว อย่างไรก็ตาม คำว่าชนกลุ่มน้อยนั้นเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความผูกพันทางด้านชาติกำเนิด ซึ่งไม่สามารถที่จะลบล้างได้เลย เพราะเป็นการสืบทอดทางด้านมรดกที่เป็นชาติพันธุ์ที่ติดตัวมาโดยตลอด ซึ่งไม่ใช่แต่จะมีรูปพรรณที่แตกต่างทางด้านสรีระเท่านั้น แต่จะแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา การดำเนินชีวิต ประวัติศาสตร์และศาสนา ฉะนั้น สิ่งที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ การเกิดความไม่เข้าใจกันที่ฝังรากลึกมาตลอดเวลา เพราะความเป็นชาตินิยมสูงนั้นส่วนใหญ่จะเกิดกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นกลุ่มประเภทที่มีความผูกพันทางด้านภูมิศาสตร์ (Geographical groups) อย่างเช่นชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในภาคใต้ประเทศฟิลิปปินส์และชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในภาคใต้ประเทศไทย

ปัญหาทางเศรษฐกิจของมินดาเนา

มีผลผลิตทางการประมง ทรัพยากรใต้น้ำ และแร่ต่างๆ รวมถึงทองแดงและทองคำมีอย่างมหาศาล แต่ประชากรใน ARMM มี GDP เพียง PH 3,433 (2005) ในขณะที่ GDP ของประเทศ Ph 14,186 ถือว่า ต่ำกว่า 75.8%

สถานภาพทางเศรษฐกิจของมินดาเนาได้ถูกรอบงำโดยชนกลุ่มใหญ่ที่ไม่ใช่มุสลิมมาตั้งแต่ตอนเริ่มต้นของศตวรรษที่สิบสอง เมื่อภูมิภาคมินดาเนาได้ถูกผนวกเข้ากับประเทศฟิลิปปินส์และรัฐปัตตานีถูกผนวกเข้ากับประเทศสยามอย่างเป็นทางการโดยลำดับ เศรษฐกิจส่วนมากของมินดาเนา จึงตกไปเป็นของชนกลุ่มใหญ่ที่ไม่ใช่มุสลิม หากไม่ใช่นักลงทุนชาวคริสเตียนจากฟิลิปปินส์ก็เป็นชาวต่างชาติ การพัฒนาการส่งออกก็ไม่ได้มาจากชาวโมโรด้วยตนเอง และเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เศรษฐกิจส่วนใหญ่ในรัฐปัตตานีจะตกอยู่ในมือของชาวจีนและชาวยุโรป สิ่งที่รัฐปัตตานีแตกต่างกันคือการถูกริบที่ดินดังเช่นของชาวมุสลิมโมโรในมินดาเนา สิ่งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นที่รัฐปัตตานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอพยพครั้งจำนวนมากๆ เข้ามายังจองที่ดินในพื้นที่แห่งนี้ไม่ได้เกิดขึ้น อีกอย่าง บริษัทที่ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติมีน้อยมากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รัฐปัตตานี) อย่างไรก็ตาม ชาวโมโรและชาวรัฐปัตตานียังคงยังชีพและดำเนินความเป็นอยู่อย่างดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น

ปัญหาทางการเมืองของมินดาเนา

มินดาเนา มีหลายเชื้อชาติ และหลายกลุ่มอิทธิพล แต่ละกลุ่มมีอิสระต่อกัน ปัญหาการก่อตั้ง ARMM ที่เกิดจากการทำ plebiscite จากประชากรในเขต Basilan, Cotabato, Davao del Sur, Lanao del Norte, Lanao del Sur, Maguindanao, Palawan, South Cotabato, Sultan Kudarat, Sulu, Tawi-Tawi,

Zamboanga del Norte และ Zamboanga del Sur และในเมืองต่างๆ ของ Cotabato, Dapitan, Dipolog, General Santos, Iligan, Marawi, Pagadian, Puerto Princesa and Zamboanga เพื่อหยั่งความเห็นต่อการจัดตั้งหรือให้เป็นส่วนหนึ่งของเขตปกครองตนเอง ARMM ตามกฎหมาย Republic Act มาตรา 6734 ซึ่งในตอนนั้น มีแต่ MNLF (ขบวนการชาตินิยมโมโร) เท่านั้นที่เห็นด้วย MILF (ขบวนการอิสลามิกโมโร) และขบวนการ Abu Sayaf ไม่เห็นด้วย

วัฒนธรรมของสังคมมุสลิมในมินดาเนาและรัฐปัตตานีนั้นจะคล้ายคลึงกันมาก แม้ว่าพวกเขาจะไม่ใช้กลุ่มที่มีอัตลักษณ์เดียวกัน สิ่งที่เหมาะสมกันคือ โครงสร้างทางการเมืองและทางสังคมจะเหมือนกันคือ ก่อตั้งขึ้นบนหลักการของศาสนาอิสลาม ดำเนินตามวัฒนธรรมและประเพณีมลายูอิสลามดั้งเดิม สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างสองสังคมนี้มากที่สุดคือ มินดาเนายังคงรักษาสถาบันการเมืองผู้นำแบบคาโต๊ะของโมโรอย่างเข้มแข็งท่ามกลางสังคมฟิลิปปินส์สมัยใหม่ ในขณะที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รัฐปัตตานี) ยังคงไว้ซึ่งสถาบัน *ปอเนาะ* และผู้นำศาสนายังคงมีอิทธิพลต่อสังคมชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่ สิ่งที่จะเน้นในที่นี้คือ การกวาดล้างของชาวสเปนผู้ล่าอาณานิคมนั้นได้จำกัดการพัฒนาของอิสลามในมินดาเนา ขณะเดียวกันก็อนุญาตสถาบันทางการเมืองแบบอิสลามดั้งเดิมเกิดขึ้นได้ ส่วนที่รัฐปัตตานีนั้น อิสลามสามารถเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ สยามไม่ได้กังวลเรื่องศาสนาอย่างที่สเปนกระทำต่อชาวมุสลิมโมโร แต่จะกังวลเรื่องการครอบครองอำนาจทางการเมือง ซึ่งเมื่อรัฐปัตตานีถูกสยามปราบปรามในปี ค.ศ. 1786 นั้น สยามได้พยายามสร้างความอ่อนแอให้แก่รัฐปัตตานีโดยในปี ค.ศ. 1816 สยามประสบผลสำเร็จด้วยการแบ่งรัฐปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง และมาเปลี่ยนเป็นจังหวัดต่างๆ ในปี ค.ศ. 1909 เมื่อปัตตานีถูกสยามครอบครองได้อย่างเด็ดขาด

อย่างไรก็ตาม ประเทศฟิลิปปินส์ก็ได้ดำเนินระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งอย่างเสรีในเวลาต่อมา

ประเทศฟิลิปปินส์ ได้หลุดพ้นจากการครอบครองของสเปนในวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 1898 เนื่องจากสหรัฐฯ ได้ชัยชนะเหนือสเปน หลังจากปี ค.ศ. 1898 ฟิลิปปินส์ได้อยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐฯ และได้รับเอกราชในวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1946 ในระยะที่อยู่ภายใต้การครอบครองของสเปน 300 ปี ฟิลิปปินส์ได้รับค่านิยมทางศาสนา ความใกล้ชิดในครอบครัว การช่วยเหลือเครือญาติ บริวารซึ่งฝังลึกมาในปัจจุบัน เมื่อมาอยู่ภายใต้การครอบครองของสหรัฐฯ ก็ได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับระบบการปกครอง ระบบการศึกษา และวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย จนนับได้ว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมากในช่วง 50 ปีของการปกครองของสหรัฐฯ ในช่วงทศวรรษที่ 1940-1950 คอมมิวนิสต์รุกรานฟิลิปปินส์จนสหรัฐฯ ต้องเข้ามาช่วยปราบปรามในระยะปี ค.ศ. 1940 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเลือกตั้งขึ้นเพื่อ

จัดการเลือกตั้งทั้งหมดในฟิลิปปินส์และจัดตั้ง NAMFREL ในปี ค.ศ. 1951 ด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ได้รับจากสหรัฐฯ นี้เอง จึงทำให้มีอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนเกิดขึ้นมากมายในฟิลิปปินส์

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าสังเกตคือ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเป็นเขตปกครองตนเองในมินดาเนา ความรุนแรงในมินดาเนาของประเทศฟิลิปปินส์ไม่ได้คลี่คลายลดลงแม้แต่อย่างใด

ลองหันมาดูสมมุติฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันดังต่อไปนี้ 1) นโยบายของรัฐที่มีการเลือกปฏิบัติ (policy of discrimination) ใช่หรือไม่ 2) การใช้กำลังทหารปราบปรามจากรัฐ (military action) ใช่หรือไม่ 3) ความเป็นชาตินิยมที่รุนแรงของกลุ่มชาติพันธุ์ (strong nationalism) ใช่หรือไม่ 4) มีการสนับสนุนจากต่างประเทศ (support of foreign countries) ใช่หรือไม่ 5) กลุ่มชาติพันธุ์มีความเชื่อถือหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติตามหลักศาสนาที่เคร่งครัด (strong belief in religion) ใช่หรือไม่ 6) กลุ่มชาติพันธุ์มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ (attitude change) ใช่หรือไม่ และ 7) เป็นยุทธศาสตร์การเมืองยุคโลกาภิวัตน์ (globalization of political strategy) ใช่หรือไม่

ข้อมูลการวิเคราะห์ของบทความนี้ มีทั้งทางเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้นำชาวมุสลิมโมโรจากมินดาเนาจำนวนทั้งหมด 30 ท่าน

สิ่งที่จะเน้นในบทความนี้คือ การตอบคำถามว่า เพราะเหตุใดยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศที่มีระบบการเลือกตั้งแบบเสรีนิยมยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือก โดยผ่านการวิเคราะห์จากตัวแปร 7 ตัวแปรคือ “นโยบายของรัฐที่มีการเลือกปฏิบัติ” “การใช้กำลังทหารปราบปรามจากรัฐ” “ความเป็นชาตินิยมที่รุนแรงของกลุ่มชาติพันธุ์” “มีการสนับสนุนจากต่างประเทศ” “กลุ่มชาติพันธุ์มีความเชื่อถือหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติตามหลักศาสนาที่เคร่งครัด” “กลุ่มชาติพันธุ์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ” และ “เป็นยุทธศาสตร์การเมืองยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งผลสะท้อนจากตัวแปรดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

ผลจากการวิเคราะห์

ก) นโยบายของรัฐที่มีการเลือกปฏิบัติ

ประชาชนไม่ได้ปฏิเสธความรุนแรง ไม่แน่ว่าทางสายกลางคืออะไร ความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้นยังมีอยู่ แต่เป็นไปทางด้านแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตามเห็นว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายแบบเปิดมากขึ้น ประชาชนได้รับประโยชน์จากระบบเสรีนิยมของรัฐบาลเพิ่มขึ้น ประชาชนหันมาสนับสนุนระบบเสรีนิยม แต่เห็นว่าชาวมุสลิมโมโรมีสิทธิไม่เท่าเทียมกันกับชนกลุ่มใหญ่ มีการเลือกปฏิบัติต่อการสนับสนุนนโยบายทางศาสนา และวัฒนธรรม

ข) การใช้กำลังทหารปราบปรามจากรัฐ

ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ เพราะจะทำให้สังคมยิ่งเลวร้ายลงไปอีก และเห็นว่า มีหลายโครงการในพื้นที่ที่ถูกควบคุมโดยทหารแทนที่จะเป็นฝ่ายปกครอง ซึ่งทำให้เศรษฐกิจแย่ลงไปอีก และเห็นว่า การลุกขึ้นต่อต้านรัฐนั้นเป็นผลมาจากการกดขี่ของอำนาจรัฐ สังคมจะไม่ระส่ำระสายหากถอนทหารออกไป

ค) ความเป็นชาตินิยมที่รุนแรงของกลุ่มชาติพันธุ์

ประชาชนเห็นด้วยกับคำถามที่ว่าชาวมุสลิมสามารถอยู่อาศัยกับพี่น้องต่างศาสนาอย่างสันติสุขด้วยการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และเห็นว่า ชาวมุสลิมเข้าใจและเคารพวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่มากขึ้นเมื่อเทียบกับ 20 ปีที่แล้ว สมัยก่อนนั้นไม่ยอมพูดภาษาของชนกลุ่มใหญ่ เพราะถือว่าเป็นภาษาของผู้รุกราน และเชื่อว่าคนต่างศาสนิกก็เข้าใจวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยชาวโมโรมากขึ้นเช่นกัน แต่ไม่เห็นด้วยกับการแสดงความเคารพผู้นำประเทศด้วยท่าทางของการบูชา และเชื่อว่าชาตินิยมที่รุนแรงมีอิทธิพลต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการทำลายเกียรติของตน

ง) มีการสนับสนุนจากต่างประเทศ

ประชาชนไม่เข้าใจสภาวะความเป็นผู้นำ และเห็นว่า มีบ้างที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่ไม่เห็นด้วยกับคำถามที่ว่าต่างประเทศให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสายกลาง และเชื่อว่าต่างประเทศได้ให้เงินช่วยเหลือการเคลื่อนไหวในท้องถิ่น เมื่อถามถึงบทบาทการช่วยเหลือจากต่างประเทศยังคงมีอิทธิพลในยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์หรือไม่ ประชาชนไม่ทราบ

จ) กลุ่มชาติพันธุ์มีความเชื่อถือหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติตามหลักศาสนาที่เคร่งครัด

ประชาชนไม่เชื่อว่า คนในท้องถิ่นมีความเคร่งครัดในศาสนา เพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนาที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม เห็นว่าอิสลามไม่สนับสนุนการปฏิบัติที่รุนแรงทุกรูปแบบ และไม่เข้าใจในคำถามที่ว่าอิสลามต่อต้านการเดินสายกลางหรือไม่ แต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อคำถามที่ว่าอิสลามสนับสนุนความรุนแรงมากกว่าการเดินสายกลาง เพราะถือว่าอิสลามคือศาสนาแห่งสันติ และเชื่อว่าผู้ที่เคร่งครัดต่อศาสนาอิสลามจะทำให้ลดปัญหาความรุนแรง

ฉ) กลุ่มชาติพันธุ์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ

ประชาชนไม่ทราบต่อคำถามที่ว่า ความช่วยเหลือจากรัฐบาลในปัจจุบันมากกว่าเมื่อ 20 ปีที่แล้วหรือไม่ แต่เห็นด้วยต่อคำถามที่ว่า รัฐบาลได้ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นด้วยโครงการต่างๆ มากกว่า 20 ปีที่แล้ว เพราะเป็นวิธีการที่จะเข้าถึงประชาชน แต่ประชาชนไม่เห็นด้วยต่อคำถามที่ว่าระบบการศึกษา

แนวใหม่ที่ดำเนินโดยรัฐบาลในท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพราะมีหลักการหลายอย่างสวนทางกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และไม่เชื่อว่าระบบการศึกษานั้นดีพอต่อความต้องการของท้องถิ่น และยังเชื่ออีกว่าทัศนคติของชนกลุ่มน้อยปฏิบัติเสรีรัฐบาลที่มาจากต่างถิ่น เพราะเชื่อว่าคนต่างถิ่นไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญเท่ากับคนในพื้นที่

ข) เป็นยุทธศาสตร์การเมืองยุคโลกาภิวัตน์

ประชาชนเชื่อว่าการสื่อสารยุคโลกาภิวัตน์มีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองในท้องถิ่น เพราะมีผลทำให้เปลี่ยนแปลงทางความคิด แต่ไม่เห็นด้วยกับคำถามที่ว่าโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลต่อระบบประชาธิปไตยมากกว่าพฤติกรรมที่รุนแรง เพราะถือว่าโลกาภิวัตน์นั้นเป็นเพียงแนวคิดเท่านั้น จะไม่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของความเคลื่อนไหวไม่ว่าการใช้ความรุนแรงหรือทางเดินสายกลาง แต่ไม่มีความเห็นเมื่อถามถึงความรุนแรงยังคงมีอยู่ในระดับโลกาภิวัตน์หรือไม่ และเห็นด้วยต่อคำถามที่ว่าอิทธิพลของการสื่อสารนานาชาติมีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย โดยเห็นว่ากลุ่มเยาวชนและปัญญาชนจะมีผลกระทบมากที่สุด เพราะติดต่อกับอินเทอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ และยังเห็นด้วยต่อคำถามที่ว่า โลกาภิวัตน์ที่เป็นยุทธศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย

ผลสรุป จากตัวแปรข้างต้นทั้งหมด 7 ตัวแปรนั้น ตัวแปรที่ทำให้ยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศที่มีระบบการเลือกตั้งแบบเสรีนิยมยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือกนั้น เกี่ยวข้องกับปัจจัยนโยบายเลือกปฏิบัติ ปัจจัยการใช้กำลังทหารปราบปราม ปัจจัยความเป็นชาตินิยมสูง ปัจจัยทัศนคติเปลี่ยนแปลง และปัจจัยความเป็นโลกาภิวัตน์นั่นเอง

สิ่งที่ชาวโมโรเรียนยันมาตลอดคือ ดินแดนแห่งมินดาเนาเป็นสมบัติของบรรพบุรุษ แต่ตามกฎหมายฟิลิปปินส์ปี ค.ศ. 1919 ชาวคริสเตียนสามารถจับจองที่ดินในเขตมุสลิมจำนวน 24 เอเคอร์ ขณะที่มิใช่คริสเตียนได้เพียง 10 เอเคอร์ จุดนี้เป็นการเริ่มต้นของการยึดดินแดนจากชาวโมโร ก่อนที่ฟิลิปปินส์จะได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1946 ผู้นำโมโรได้ยื่นบันทึกเสนอไปยังสหรัฐฯ โดยเสนอว่า ดินแดนมินดาเนาและซูลูไม่ได้เข้าร่วมประกาศเอกราชด้วย เพราะจะไม่ยอมรับให้ชาวต่างถิ่นมายึดครองดินแดนแห่งนี้ แต่ไม่ได้รับการสนองตอบจากสหรัฐฯ ในที่สุด มินดาเนากลายเป็นที่จับจองเพื่อเกษตรกรรมของชาวต่างชาติและชาวคริสเตียนฟิลิปปิโน หลักฐานที่ปรากฏความเคลื่อนไหวในการแยกดินแดนจึงเกิดขึ้นมาจากการผสมผสานด้านความแตกต่างของวัฒนธรรม ศาสนา และอัตลักษณ์ระหว่างชาวพื้นเมืองที่เป็นเจ้าของดินแดนกับชาวคริสเตียนผู้อพยพเข้าครอบครองดินแดน

ในปลายทศวรรษ ค.ศ. 1960 ประธานาธิบดีมาร์คอสผ่านกฎหมายที่อ้างถึงความชอบธรรมในการเวนคืนที่ดินจากเจ้าของชาวโมโรเพื่อให้แก่ผู้อพยพจากต่างถิ่นจับจองทำการเกษตร จึงทำให้ที่ดิน

จากเดิมเพิ่มการตกเป็นกรรมสิทธิ์ของชาวคริสเตียนฟิลิปปินามากขึ้น

ความรู้สึกรังเกียจของชาวโมโรอย่างกว้างขวาง นั้นคือ “พยานที่ยืนยันให้เห็นว่าอาชญากรรมที่ ออกแบบโดยรัฐบาลฟิลิปปินส์เพื่อทำลายชาวมุสลิมได้อุบัติขึ้นแล้ว” (Gowing, 1979:142) จึงเกิด ขบวนการต่อต้านเพื่ออิสรภาพแห่งมุสลิมมินดาเนา MIM (Muslim Mindanao Independent Movement) ในปี ค.ศ. 1968 (Nobel, 1976:405)

สมัยที่มีการเซ็นสัญญาให้มีการจัดตั้งเขตปกครองตนเองในเขต ARMM ในปี ค.ศ. 1996 นั้น เป็นการทำสัญญาเฉพาะฝ่ายรัฐบาลกับกลุ่มขบวนการฝ่าย MNLF เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีขบวนการ กลุ่มฝ่าย MILF (Moro Islamic Liberation Front) ทำให้ MILF ถอนตัวออกจากการเจรจาสงบศึกและมีการ รบพุ่งกันกับรัฐบาลตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 จนทำให้ประธานาธิบดีเอสตราดามีการเจรจากับ MILF อีก ครั้งในปี ค.ศ. 2000 โดยเสนอจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้นำ MILF แต่การเจรจาล้มเหลวเพราะสิ่งที่ รัฐบาลเสนอคือเขตปกครองตนเองไม่ใช่เอกราชของมินดาเนา (*Japan Times*, 17 July 2000) อย่างที่ MILF ต้องการ

หลังจากที่ฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือ กลุ่มชาวโมโรแบ่งแยก ดินแดนภาคใต้ ในสมัยที่ท่านประธานาธิบดีฟีเดล รามอสขึ้นมาดำรงตำแหน่งปี ค.ศ. 1992-1998 ท่าน รามอสนับว่าประสบความสำเร็จในการเจรจากับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (MNLF-Moro National Liberation Front) โดยคิดการพัฒนาไปสู่มินดาเนา เจรจากับอินโดนีเซีย ซึ่งเป็น ประธาน OIC (Organization of Islamic Conference) ในขณะนั้น ให้เป็นคนกลางในการเจรจา โดยให้ จังหวัดมากินดาเนา จังหวัดตาวี-ตาวี จังหวัดลาเนาเดลซัวร์ จังหวัดบาติลันและจังหวัดซูลู เป็นเขต ปกครองตนเองที่เรียกว่า Autonomous Region of Muslim Mindanao-ARMM ในปีค.ศ. 1996 และเลือก ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนเอง นูร์ มิซுவารี (Nur Misuari) ได้รับเลือก จัดการปกครองในเขต ARMM เหมือนการปกครองท้องถิ่นส่วนหนึ่งของฟิลิปปินส์ ความสำเร็จนี้ เป็นผลเนื่องมาจาก รามอสได้ พัฒนามินดาเนาให้เจริญโดยร่วมกับบรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ (BIMP-EAGA) พัฒนาเขตเศรษฐกิจที่มีจังหวัดติดต่อกับทั้งสี่ประเทศ และใช้บุคคลที่สาม (Third Party) เป็นคนกลาง (Mediator) ในการเจรจา นับว่าเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของฟิลิปปินส์ที่สามารถเจรจาดึงนักลงทุนทั้ง สี่ประเทศมาร่วมกันพัฒนาได้ ทำให้ความรุนแรงทางภาคใต้ระหว่างปี 1996-1998 ลดลงไปมาก

ในปลายปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา จึงเกิดความขัดแย้งในเขตซูลู ซึ่งเป็นกลุ่มของอาบูซายาฟ มีการสร้างระเบิดมือ ทำการระเบิด จับนักท่องเที่ยวยุโรปและชาวอเมริกัน และสังหารชีวิตนักท่องเที่ยวยุโรปในภาคใต้ ของฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าสนใจมาก ผู้นำฝ่ายค้านของรัฐบาลกล่าวว่า เป็นระเบิดเวลาที่ จะ คุกคามความมั่นคงของชาติ (*Time [Asia]*, 11 September 2000) และในปี ค.ศ. 2002 ก็ได้เกิดกลุ่ม

ขบวนการใหม่คือ JI (Jemaah Islamiyah) ทำให้ประธานาธิบดีกลอเรียเรียอนุญาตให้สหรัฐเข้าจัดการเพราะมีการอ้างว่าเป็นเครือข่ายของกลุ่มอัลกออิดะห์ที่ระเบิดตึก World Trade Center ในเหตุการณ์ “Nine Eleven” อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ก่อการร้ายในฟิลิปปินส์นั้น มีหนังสือพิมพ์ Associate Press (May 31, 2002) พาดหัวข่าวว่า มีการสนับจากต่างประเทศ “More troops To be Sent to the Philippines”

และที่เลวร้ายยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดคือ ภาครัฐขาดความบริสุทธิ์ใจต่อพวกเขา ทั้งนี้เพราะว่า นักการเมืองชาวมุสลิมโมโรที่ลงเล่นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ที่รัฐธรรมนูญของรัฐรับรอง และเปิดโอกาสให้ แต่หลายท่านกลับถูกฆ่าตายโดยกลุ่มไม่ทราบฝ่าย หนึ่งในจำนวนนั้นคือ ท่าน Wahab Akbar ผู้แทนราษฎรจากจังหวัด Basilan (ผู้เขียนเคยสัมภาษณ์ในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2007) ได้ถูกลอบสังหารที่หน้ารัฐสภาหลังจากประชุมสภาแห่งชาติเมื่อปี 2008 โดยทางรัฐไม่สามารถจับผู้ร้ายได้เลยอย่างนั้นหรือที่เรียกว่า “เขตปกครองตนเอง ของประชาธิปไตย”

บทความนี้ยอมรับว่า สิ่งที่ท่าน Peter Gowling (1975: 190) เตือนไว้สำหรับทุกรัฐบาลในโลกนี้ ที่ปกครองชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมนั้นเป็นความจริง สาเหตุที่ยังคงดำเนินความรุนแรงเป็นกิจกรรมทางเลือกในยุทธศาสตร์ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยคือ ไม่มีการเคารพดินแดน ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่มีการพัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มต่างๆ ไม่มีการสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ไม่มีการแยกศาลพิจารณาคดีตามกฎหมายอิสลาม ไม่มีการสร้างเขตปกครองพิเศษเป็นการเฉพาะอย่างจริงจัง ไม่พิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม ไม่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการคัดเลือกผู้นำมุสลิมทุกประเภทเข้ากระบวนการพัฒนา และไม่เปิดช่องทางการสื่อสารให้เกิดขึ้นระหว่างชาวมุสลิมกับรัฐบาลในระดับสูงนั่นเอง

แล้วสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยจะเป็นอย่างไร เคยหลับตาคิดบ้างไหมว่า เพราะเหตุใดท่าน โต๊ะครูหะญีตุลฮงในอดีตเคยยื่นข้อเรียกร้อง 7 ข้อ เพราะเหตุใดมีการประกาศใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉินติดต่อกันปัจจุบันนี้เป็นเวลาล่วงห้าปีเข้าไปแล้วและไม่มีทีท่าว่าจะยกเลิก เพราะเหตุใดกฏอัยการศึกไม่เคยถูกยกเลิก และเพราะเหตุใดจึงพยายามที่จะใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ของชุมชนชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูนี้อีก

??

อ้างอิง

- Agus Y., Mohammad. 2006. *Malaysian Federalism: Conflict or Consensus*. Bangi: National University of Malaysia.
- Anurugsa, Panomporn. 1984. Political integration policy in Thailand: the case of the Malay Muslim minority. Doctoral dissertation, University of Texas at Austin.
- Che Man, W.K. 1990. *Muslim Separatism: The Moros of Southern Philippines and the Malays of Southern Thailand*. Singapore: Oxford University Press.
- Chuenpibal, Songkram. 1975. Assimilation of Thai Muslims in the border provinces of Southern Thailand. Master's thesis. Department of Government Graduate School, Chulalongkorn University.
- Degenhardt, Henry W. 1983. *Political dissent*. Harlow: Longman Group Limited.
- De Vos, George & Romanucci-Ross, Lola (eds.). 1975. *Ethnic identity: cultural continuities and change*. California: Mayfield Publishing Company.
- Do Tien Sam. 1996. Vietnam-China Cross-Border Trading in the Northern Highlands of Vietnam. *Chinese Studies Review*, No. 6.
- Dulyakasem, Uthai. 1981. Education and Ethnic Nationalism: A Study of the Muslim-Malays in Soutehr Siam. Doctoral dissertation. Stanford University.
- Dye, Thomas R. 1975. *Power and society*. North Scituate: Duxbury Press.
- Etzioni-Halevy, Eva & Etzioni, Amitai (eds.). 1973. *Social change*. New York: Basic Books Inc. Publishers.
- Fianza, Myrthena L. 1996. Conflict Land Use and Ownership Patterns and the "Moro Problem" in Southern Philippines. *Proceedings of the UGAT 18th National Conference, October 17-19*. Ugnayang Pang-Agham Tao, Inc.
- Gowing, Peter G. 1975. Moro and Khaek: The Position of Muslim Minorities in the Philippines and Thailand, *Southeast Asian Affairs 1975*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Gowing, Peter G. 1979. *Muslim Filipinos, Heritage and Horizon*. Quezon City, Philippines: New Day Publisher.
- Haji Sulong, Amin (ed.). 1958. *The Gleaming Cluster of Security*. Pattani: Saudara Press.
- Horowitz, Donald L. 1985. *Ethnic Groups in Conflict*. Berkeley: University of California Press.
- Huntington, Samuel P. 1991. *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Krieger, Joel (ed.). 1993. *The Oxford companion to politics of the world*. United Kingdom: Oxford University Press.
- Lewis, M. Hopfe. 1983. *Religions of the World*. 3rd ed. New York: McMillan.
- Linton, Ralph (ed.). 1945. *The Science of Man in the World Crisis*. New York: Columbia University Press.
- Oberschall, Anthony. 1973. *Social conflict and social movements*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Pitsuwan, Surin. 1985. *Islam and Malay Nationalism: A Case Study of the Malay Muslims of Soutehr Thailand*. Thammasat University: Thai Khadi Research Institute.
-

- Rood, Steven. 2005. *Forgoing Sustainable Peace in Mindanao: The Role of City Society*. Washington: East-West Center Washington .
- Rowley, C.D. 1971. *The Remote Aborigines*. Canberra: Australian National University Press.
- Schumpeter, J.A. 1965. *The capitalism, socialism and democracy*. London: Unwin University Books.
- Sothanasathian, Surapong. 1989. *Political communication and news circulation in Muslim communities*. Bangkok: Thammasat University.
- Suwannathat-Pian, Khobkhua. 1988. *Thai-Malay relations: traditional intra-regional relations from the seventeenth to the early twentieth centuries*. Singapore: Oxford University Press.
- Suwannathat-Pian, Khobkhua. 1994. The Sam-Sams: a case study of historical and ethnic assimilation in Malaysia. *Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 9(1) April.
- Smith, Anthony D. 1981. *The Ethnic Revival*. Cambridge University Press.
- Smith, Anthony D. 1987. *The Ethnic Origins of Nations*. New York: Basil Blackwell.
- Syed Serajul Islam. 2005. *The Politics of Islamic Identity in Southeast Asia*. Singapore: Thomson Learning.
- Waddel, Jack O. & Michael. 1971. *The American Indian in Urban Society*. Boston; little Brown Company.
- Wan Mahmood, S.S. 1998. De-radicalization of Minority Dissent: A Case Study of the Malay-Muslim Movement in Southern Thailand, 1980-1994. Master's Thesis, Penang: University Science of Malaysia.
- Wan Mahmood, S.S. 2007. The Politics of Ethnic Representation. Malay-Muslims in Southern Thailand and Thai Buddhists in Northern Malaysia. Doctoral dissertation, National University of Malaysia.
- Winzeler, Robert L. 1985. *Ethnic Relations in Kelantan*. Singapore: Oxford University Press.
-